

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóit'a acést'a va esi de dóne ori pe luna, pone la regulare; éra de aici in colo o data pe septemana, ca si pone acilea: Marti sér'a. — Prenumeratiunile se primescu in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu triloniu 1 fi. 50 cr. éra pentru strainetate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu triloniu 2 fi. in v. a. Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodieniele si banii de prenumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului: Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tase timbrale.

PROTOCOLU

(dela celu cu busnariulu golu.)

Noi, tien-tiariulu tuturoru (ne)rusi(nosi)loru, omulu pacei si dreptatiei, spaim'a celoru nesatosi si neimpluti (de domnia tiranésca), avendu in vedere, cá pacea si liniscea, ordinea si disciplin'a, moral'a si ecuilibrulu între némurile conlocnitórie, numai asié se potu sustiené, déca vomu luá pe umerii nostri sbiciulu celu cu plésna de focu si vomu incepe a corbaci cu elu pre toti renitentii, pre toti nerusinatii, pre toti misiciei, pre toti ciarlatanii, pre toti renegatii, pre toti tradatorii, pre toti pitigoi, pre toti strigoi, pre toti peccatosii, pre toti barbarii, pre toti paganii si pre toti desfranatii si blastematii, cari nu voescu sá se supuna legiloru si porunceleloru emanate dela mam'a natura: formulamu acestu protocolu si-i dámu caracteru oficiosu, tramitiendu-lu la poterile semnatorie a tractatului dela „Pe-risu,” inchiatu inainte de ast'a cu vr'o 16 ani, cu rogarea ca sá-lu subscrie atátu ele cátu si altele, cari ar voi sá intre in aliantii'a Nóstra. Dreptu aceea ordonámu, ca subscrierile sá se faca pe calapodulu urmatoriu:

„Eu N. N. potere mare (ori mica, cum se va potriví) subscriu: 6 floreni, 3. fl. séu 1 fl. 50 cr. pentru Allet'i'a Sa tien-tiariulu tuturoru (ne)rusi(nosi)loru.”

Aceste subscrieri se voru tramite a-poi d'impreuna cu pretiurile ce contienu, la curtile si castelele Nóstre dela Aradu (strad'a Teleki-ana nrulu 27.) Déca acést'a ordinatiune nu s'ar implini, atunci Noi dechiaramu resboiu pe mórte pe vétia in contr'a tuturor'a, cari ar desconsiderá si nu ar impleni cele cuprinse in acestu protocolu. Cu desevisirea acestoru stipulatiuni se insarcinéza marele nostru sfetnicu Mand'a-ieff.

Semnatu in castelele si resfedintiele Nóstre d'in Aradu la ¹⁵/₂₇ Prinderiu, 1877.

Cu scirea si invoirea nóstra :

Tand'a-coff, m. p.
cancelariu de curte.

„Gur'a Satului,” m. p.
tien-tiariulu tuturoru (ne)rusi(nosi)loru.

Mand'a-ieff m. p.
sfetnicu mare.

Primesdia.

Suntemu in ajunulu unei mari catastrofe, pericolulu e immensu, conspiratiunea e gat'a, agitatiunile se facu, preparativele sunt seversite, materialulu e de indemana, conjuratiu facu planulu, tunurile de cósde de ciuperci si pusele de socu se trasportá la locul destinatu, cramine, iésca, totu feliulu de instrumente se punu in miscare, cá daco-romanii vreu sá bombardéze imperati'a lui Pist'a si sá o cutropésca, ca sá se faca densii domni si stapani peste — seracia, — ne-avere, — detorii, misieli si totu feliulu de bolundii. Sariti honvedi si nu ve lasati scumpele vóstre clenodie prada furiei daco-romane!!! Da sariti o data cá dóra n'ati mancatu óue clocite!!!

In sambat'a Tomei.

Fiindu la 10 óre in diu'a, aceea intr'un'a d'in Sambete si findu preotii d'in dieces'a Aradului coadunati pentru infintiarea unui fondu de dotatiune, amagire mare erá sá se intemple, cá-ci Tomelentie, ce se chiama „Sánedesamagescu,” nu voiá sá se desamagésca d'in letargi'a provincialismului, si provocandu-se la avutiele sele, nainte caror'a Gurahontulu dela Crisiu dispare ca fumulu de pe hornurile Fabricului, — aparea de ne-capacitabile. Disu-a dreptu-aceea Iosifu dela Totvaradi'a : „Fia a Fabricului ce e a Fabricului, si Gurahontulu sá se ajutore impreuna cu Pocioveliscea, éra tu Tomelentie sá fii preside peste Fabricu si nu fii amagitu, ci desamagitu.” Disu-a atunci Tomelentie: „Fabriculu meu si consistoriulu meu!” Disu-a dreptu-aceea ceia-l-alti preoti: „Déca te convinsesi Tomelentie — te desamagesci; fericiti cei ce nu se falescu pré tare intru tariel sele... si cei ce au mai multa incredere in fratii de unu sange... si fericiti sunt bogatii, déca potu ajutorá pre cei mai lipsiti de cátu ei!”

Qui pro quo.

— Ce diferentia este între unu conducatoriu de armata si între unu conducatoriu de calea ferata?

— Conducatoriulu de armata conduce spre ciocnire, éra conducatoriulu de calea ferata impedita ciocnirile. (\$.)

Ciocanu Gavriila,

— in birtu la neic'a Mariuti'a. —

Hipai mà! Nu-e omu ea mine in tóta tiér'a lui Popu János, -- abia me insanetosiai sí abia me sculai d'in patulu mortii, pone éca-te-me éra me aduse naib'a in birtu la neic'a Mariuti'a. Ei insedaru, cà nu vine ast'a d'in mere sí d'in pere, nu vinu eu a-ici pentru ciocanulu celu de rachiu, ci vinu pentru mandr'a de neic'a Mariuti'a, cà o iubescu pone la nebunia, numa' aceea-e draculu, cà ea nu scie, dér, neci nu vrè sà scie nimicu despre ast'a.

Inse asìe se petrecu tóta in lumea de astadi. Éca vedeti pe Tus'a, sí elu dice cà-sí iubescé tiér'a pone la nebunia, sí se 'ngrigesce sà-i castige banca sí vama de sine statatória, sí pentru aeestea s'a sí luptatu cu némtiulu pone in ruptulu capului, sí mai càte dice elu cà a jertfitu pentru tiér'a s'a; — dér' insedaru, cà tiér'a nu vre sà scie nimicu despre aceea, ilu despretiuesce, ilu dediosiesce intru atàt'a, încàtu Dieu lui Ddiu neci Tóderulu meu nu l'ar lasá sà se atinga de opine'a lui.

Sí totusí Tus'a nu voesce sà créda aceste, ci se intarita la anima, se apropia de mandr'a lui tiéra, sí éra-i dice cà o iubescé, o stringe de mana, dér' ceea nu se lasa. O apuca cu sí'a sí atàt'a o strofioa, pone tóte-i sfirmica hainele de pe dens'a, încàtu remane mai góla-golutia, pe cum o vedemu astadi.

Ei dér' eu nu facu asìe, eu nu silescu pe neic'a Mariuti'a, sà me iubésca déca nu vrè. fore eu o cercetezu in tóta diu'a sí me indestulescu cu atàt'a, cà o potu vedè. Cà altu-cum usioru s'ar intemplá, cà de locu mi-ar da obsitulu d'in birtulu seu, ce pe omeni'a mea spunu cà nu mi-ar placè, cà macar cà-su eu numai Ciocanu Gavriila, dér, tótu-sí am o pele cu multu mai subtire pe verfulu nasului, de càtu Tus'a.

Dupa acestea mi-ti iertá sà cantu un'a, sà auditi ce glasu netedu am. En ascultati o hora nóua:

Siede Tus'a pe-unu paiutiu,
Cere dela némtiu „bancutiu.“
Némtiulu dice cà n'a dá,
Tus'a dice c'a luá;
Déra némtiulu dracului
Plesiu pe verfulu capului,
Maniosu de-asìe 'ndrasnéla,
Móie pén'a in cernéla,
Face lui Tus'a unu „nasu“
Sí i-lu pune pe obradiu . . . .

Déra Tus'a celu vestitu,
Astu-feliu reu batjocoritu,
Vine-a-casa maniosu
Sí pune mandatulu diosu:
Se mai infla ea-unu broscoiu,
Multiumesce de portfoiu:

„Megállj német, hunczut német,
Majd megmutatom én néked,
Ki a legény a csárdában,
Csak jer ide a hazámban!“

Némtiulu neci n'ascépta multe,
Ci de locu ii sí respunde:

„Pizom tüled mik én ilek
Itt sem filek, ott sem filek,
Erisebb a német esze,
Mint a magyar lekény keze . . . .“

Ei dér' cà frumosu sciu eu cantá? cum sà nu, eu, Ciocanu Gavriila! Vedeti, hor'a ast'a am auditu-o dela unu orbetiu cersitoriu, ce trecù mai a de una-di pre la noi pr'in satu, sí càtu de eu graba o-am invetiatu! Ei cà minte este dóra in capulu meu, nu taritie. No dér destulu sà fia atàt'a, cà-mi arde garelénulu de sete.

Hoi neica Mariutia, mai ada-mi unu ciocanu de rachiu!

Bolundaici.

(§.) De càte-va septemani asìe ventu sufla dela resaritu de catra muscalu, in càtu au inghiaciatu dejà nu numai rapiti'a sí vitele, ci chiaru sí sufietielulu honvedfloru nostri. — Pace buna; nu mai e sperantia, cà voru sà mérga in contr'a muscaliloru, ca sà elibere pre poetulu Petöfi dela munc'a de oca de plumbu d'in Siberi'a. . . . .

(§.) Pizmarcu s'a retrasu dela oficiu, ca sà póta mai bine pizmul pre muscali in vre o singuritate limsoita.

(§.) Roman'i libera actualminte stà pe ganduri. ca Ercule intre càile despartitórie: la cruce, ori la semiluna? . . . . Sí noi suntemu ingrigiati de pasiulu ce-lu va face. Càtu de bine ar fi, de cumva s'ar mai face minuni dumnediiesci sí astadi, buna óra ca in tempulu imperatului Constantinu celu mare, candu i s'a aretatu unu semnu pe ceriu, pe care erá scrisu: „in hoc signo vinces!“

(§.) Déra sí puternic'a Angliá cu petece sí pecete o mfiá ambla ca o gaina béta. A-poi da, suntemu inca inainte de coborirea duhului santu in tipu de — limbi de focu! . . .

(§.) Némtiulu d'in Vien'a inse tace sí face — pe placulu muscalului, sí dice ungurului: *ha nem jösz, vizlek!*“

(§.) Neci nu sciu altcum, de ce sunt ungurii businflati pre muscali. *Ventura-tiéra* alu nostru neci prin esecutiunile cele mai draconice nu mai avea ce stórcé dela betulu poporu. Abiè facura inse muscalii unu pasiu duoi inainte, sí éta profitu mare pentru noi, cesti d'in Ungari'a, cà-ci productele nóstre au devenitu la pretiu: gràulu de o-data s'a urcatu la fi. 12, papusioiulu la fi. 7, sí asìe mai de parte. — D'in contra, frati magiari, ve imbucurati, cà-ci, vedeti, pr'in actiunile muscaliloru Ungari'a devine érasí in — floribus!

(§.) Turcii-su in Ungari'a! . . . . Socotiti cà vi-am disu lucru nou? Asìe! É lucru vechiu, cà avemu turci in Ungari'a! . . .

(§) Ungurii d'in simpatia catra fratii loru turci sí in ciud'a ce o au pe rusí, s'au lasatu de papricasiulu nationalu sí s'au pusu sà mance (cu piperu sí cu ocietu) *toti rusii* (— d'in buti).

(§.) Solulu sultanului turcescu pentru a aduce magiari-
loru „Corvinele“, *Tahir* beiu, in reintórcerea sa catra casa ar
fi dísu: „Am fostu in Austro-Ungari'a, d'era n'am vediutu Un-
gari'a.“

Muscanulu, celu-ce erá totu cu pacea pe verfulu limbei,
éca intr'o clipa o aruncá in verfulu sabiei, spre marea con-
sternatiune si nelinisce a némuriloru turcomane. Amu pusu
si noi urechi'a la pamentu si amu auditu: cum ascutiau briscele,
cósesele si cosórele, ca sa belósca pe turci. Intr'aceea tiligrafulu
vine si ni bate la feréstra pe la mediulu noptii: ca muscanii au
saritu peste Prutu si intrandu in Tier'a romanéscá canta dupa
bostani porcesci (arbuste, cucurbete,) sa mance, ca li-e doru
de candu n'au mancatu pr'in Ungari'a. Dupa ce s'au convinsu
ca pr'in Romani'a nu sunt inca copti bostanii, ba nece facuti
si nece semenati, li stá gandulu sa tréca Dunarea in Turci'a.
Noi inca li recomandámu bostanii turcesci, ca o specia mai
buna pentru mancare; caute-i densii ori unde ii voru aflá.

Coconasii nostrii cesti cu iésc'a aprinsa in urechi nu-si
incapu in pele de bucuria, ca-ci unu fabricatcriu de tele-
grame false si mintiuni grosolane li au adusu pentru densii
magulitóri'a faima, ca adeca turcii au batutu in Asi'a pe
muscani. D'a-poi ca de buna séma ca muscanulu inca-e cu
menchi, ii incelue si-i pórtá de-a bolund'a pr'in Asi'a, pone
candu trupele cele puternice ascépta la Dunare ocaziunea
bine venita, sa ocupe Constantinopolulu. Bucuri'a coconasí-
loru nostrii ni-o potemu usíoru esplicá de unde provine, si
adeca: si-mai recorescu betii frió'a, ce li furnica pr'in spinare.

Frantiusii facu la peplini cu cari au sa pepline pe burcusí,
si greble cu cari sa-si adune cele 5. miliarde, ce le-au imprasciatu mai
anii trecuti.

Pap'a trage de mórte si avendu de gandu sa faca unu testamentu,
dámu cu socotél'a ca va postii pe *Cuviosí'a S'a Folténu János*, sa-i dicteze
formulariulu, sa sa-i dea lectii de risipa.

Lordulu *Bourke*, ori *Spurca*, dice ca elu nu cunósce statulu Ro-
man'a. Romani'a inca nu-lu cunósce pre elu, si trece preste elu la or-
dinea misiunei sele.

Howedii-si putiulescu otielele si-si cãrpescu na-
dragii, ca-ci au nadesde sa ésa la frontiera, pentru ca sa
apere tier'a de musce si tientiari. Prostii, ei nu sciú ca
acele bidigani sbóra peste capetele loru.

Pe *Óndrasíu* ilu scutura frigurile cu ferbintiéla, si
ilu prindu sgãrcii de totu ilu facu ghiemu. Ni se pare, ca in
curendu se va duce sa se puna — la odihna.

Tus'a patimesco de oftica, si ascépta unu medicu
muscalescu, care i-a fagaduitu ca-lu va curá cu har-
botoeiu de „*lichen islandicum*.“ Fia-i spre bine!

Se apropia ³/₁₅. *Maiu!* Suntemu curiosi, ca
dupa atátea demonstratiuni compromitetorie, facute de
softalele nóstre unguresci, fi ni-va si nóa iertatu sa
ni serbãmu o serbatória natiunala dupa placulu nostru.
Avisu consistoriului d'in Blasíu!

Pe la *Fagarasíu* nu se mai satura ómenii de ospetie
si banchete. Li-amu dá pace sa mance si sa beie, déca
au ce; numai de nu ni-ar omori cu infratírile loru. Acumu
romanii cu unгурii, acumu unгурii cu sasii, va sa dica
unгурii si cu romanii si cu sasii, au luatú rol'a sasului,
de tienu, pe semne, cu care-e mai tare. Destulu ca se
povesteste, ca la unu banchetu de aceste unгурii si sasii
au aruncatu dupa romani cu óse si ciolobóce. Asté li

trebuie, déca nu-si potú mancá ei malaiulu loru in pace.
Li-amu mai spusú sa nu se mestece intre taritie un-
guresci si sasesci.

(§.) *Dupa o lupta si apercere eroica au prinsu
pe banditululu romanu Cercelu — mortu. Sunt
ómeni de ómenia talhari, dér sunt si talhari de
ómenia. Cercelu a fostu unulu d'intre acesti d'in
urma.*

Primavér'a

(— Psalmulu 1877. —)

Noi, cei d'in orasie, sate —
Totu semanamu la bucate,
Prasimu vite
Potrivite.
Facemu bani
Si sormani,
— Toti trudimu
Precum scimu. . . .
Fetiori, fete, crescemu multi; —
Amblamu — sdremtiosi si desculti: —
Mai mancamu
Si mai rabdamu; —
Candu ni-e sete,
Bemu ce este. . . . .
. . . Si speramu
Ce oftamu.

— — Dér, sci' Tatalu celu cerescu, —
Anii se totu mai reiescu. . . ,
Ca-ci, fartate
Nu-su bucate;
Câte crescú:
Se prapadescu. —
Vitele nu au nutretiu,
Le vindi — inse fore pretiu. —
Banii-i dai
Pe malaiu,
Séu pe linte
Si vestminte. —
Mult'a truda:
Dieu, multu nu dá. —
Fetiorii mergu la armate; —
Fetele-su nemaritate. —
Noi, esti betrani si orbeti:
Ródemu mereu pe paretii;
Ca-ci ce-amu mai avutu:
Tóte au trecutu. . . . ,
. . . , Usíoru a sperá —
Candu ai ce mancá; —
Dér candu speri flamendu,
Usíoru pieri — sperandu.

Hai tu, draga primavéra,
Adá-ni róda 'n hotara,
Si te róga si de véra —
Ca sa nu ne certe éra;
Ca-ci — altu-cumu — candu mai vini éra,
Séu numai — domni affi 'n tiéra, —
Séu affi — totu serantoci —
Ori-unde vrei sa te 'ntorci. . . . !

Unu pops de cei de pe vremea lui Noie, cetindu si elu intr'o novéla — ce a fostu capetatu-o cu piperiu dela jupanulu duchianariu — unu articlu despre arondarea protopopiate-loru, se grabí iute la notariulu locului sà-i comunice noutatea.

Ajungendu la acél'a gafaindu, incepù a-i istorizi minunea ne mai pomenita in urmatorii termiaii: „Sà-ti spunu domnule notaresù ce scriu novelole! dîce cã vreu sã dèe protopopiatele in arenda la judani. Mai auditu-si minane ca asta? . . . . . Ti-am spusu eu cã romanulu na pôte sã tiena ce are! . . . . . Acum'a numai protopopi de judani ni mai trebuie!“ . . . . .

TAND'A SI HAND'A.

T. Vai mèi Mando bine-e de noi!

M. Cum asîè?

A. D'a-poi éca asîè, cã noi neci nu gandimu la bataia.

M. Cum sà nu? cã dóra si noi ne batemu „jocu“ de cei ce se batu.

T. Óre cum: de unii deputati sinodali d'in Aradu chiamati si nechiamati tóta diu'a mergeau la episcopulu pe prandiu?

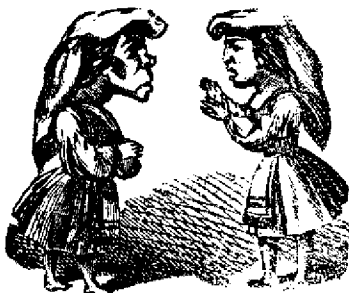
M. D'a-poi cã totu vsiè mergeau si la antecessorii episcopului actualu. . . . .

T. Cu atát'a mai alesu pentru ce totu asîè?

M. Cã-ci dinsii se socotescu a fi fundulu instructu alu episcopiei aradane. . . . .

T. Ei bine; dér a-poi i-omu trece si in inventariulu dícesei! . . . . .

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

T. Siurluesce-te, viesulesce-te, pudaresce-te, ruminesce-te, parfumesce-te, sora Flénc'a si vina iute la strada, càci am auditu, cã se re'ntorcu softalele turcesci, cari au adusu unguriloru „Corvinele,“ pe a-ici pe la Aradu si cine scie..... noroculu (?) . . . . . pôte . . . . .

Fl. Ba eu nu me ducu Dieu; du-te tu, déca vrei, sà te faca turcúia si sà te bage la harem.

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietoriu: **Mircea B. Stanescu.**

Chisineu, in Prioriu, 1877.

*Frica si spaima mare! Rusii totu mai vinu in spre noi diu'a nóptea, cu tumiri si cu cozaci, de socoti cã-su nisce draci. De voru mai veni, si de voru mai stá multu tempu a-ici, nu ni-a remanè neci malaiu in spuzã, neci apa 'n fontana. Ce pôte fi caus'a de ne-a batutu Domnedieu asîè? Bade „Gur'a Satului“ n'ai scî ce-va lécu, sà ne mantuimu o-data de ei?!
Antistiele romane d'in locu si d'in pregiuru. *)*

Proiectu de reforme in instructiune.

In tóte scótele mari si mici d'in Ungari'a sã se propuna ca studiu obligatu limb'a turcésca; éra in scótele d'in Romani'a limb'a muscalésca.

Motivare:

Pentru ca softalele turcesci sã se pôta intielege cu cele uniguresci, candu-si facu unii altor'a vedut'a. Si pentru ca romanii sã scie bineventã pre muscani, candu acél'a mergu la densii pe gostia.

Deslegarea problemei aritmetice

d'in nrulu 3. de estu anu este umatória:

„In ocolulu primu a bagatu 104. oi.“

Deslegare buna, prelunga tóta asceptarea cea multa, nu amu prímitu numai dela „Nemtii casinei dela Borosiu-Sebesiu.“ Éta charti'a, pr'in care ni facu cunoscutu rezultatulu:

Domnule Redactór!

Noi nemtii casinei dela Boros-Sebes ghicitu la Tumnia Ta ghicitur'a hei cu oile dela „Gur'a Satului.“ Treptu aceea noi rugãmu la Tumni'a Ta: sã pune asta charte la Gur'a Satului si sã nu mai basiocoresce la noi, nici nu diche: che mare dracu e némtiù. Oile begatu ciobanu la ocolu celu d'antaia 104 si in hele latte fiesce care totu mai multu cu dóue pone fostu 1008 de óue. vremu sã dicemu oi. Mai rugundu-Te inche o data tare frumosu, sã nu ne mai basiocoresci altu pe noi la „Gur'a Satului.“

Romanemu a Tumni'Tale de frica cinstitori.

Boros-Sebes 12/3 1877. „Nemtiil casinei dela Borosiu-Sebesiu.“

Decisu: Conformu premiulu apromisu pentru deslegarea reusita a amentitei probleme, susu numitii se voru bucurã de privilegiulu a nu mai fi dati pe gur'a cea rea a lui „Gur'a Satului“ in restempu de unu anu de díle dela datulu scriptei Dloru:

D'in siedietóri'a lui „Gur'a Satului“ tienuta in Aradu la 15/27-Prinderiu 1877.

Cotrohaitiu, m. p. (l. s.) „Gur'a Satului.“ m. p. secretariu. presedinte.

Dobasiulu satului.

Dlu Giur'a in Bl.: Slaba zanóga. Pentru astu-feliu de materia n'ai avutu ce-ti schimbã numele, cã-ci scimu noi bine cã la Dvóstra nu sunt proprietari cu astu-feliu de nume. Vei scrie Dta, credemu noi, si mai bine, déca vei voi, si-ti vei dá truda.

*) Ast'a e pentru cã ati alesu deputatu pre strainulu de Bahid'i'a. Asîè vi trebuie. Lasa, cã ve invétia pre voi acum muscanulu: cum aveti a tiene la legea si la sangele vostru . . . . . Pecatele vóstre ve osendescu; si de voltii sã scapati de reulu ce v'a ajunsu, ve emendati pone inca nu va cantã cocosulu de 3 ori! . . . . . „Gur'a-Satulu.“